# Vjezd do Jeruzaléma

Původ materiálu
Radka Včelná
Pořadí v lekci
14

### Téma

Ježíš vjíždí do Jeruzaléma na oslu jako mesiášský král a odvážně činí prorocká znamení.

### Cíl

- Děti srovnávají, v čem je Ježíš jiný král než ostatní vládci.
- Děti zkoumají, v čem Ježíš naplňuje proroctví a sám se chová jako prorok.

---

## Pro učitele

Biblický text: Mk 11,1-11 (případně celá 11. kapitola)

### Výkladové poznámky

**Když se blížili k Jeruzalému, k Betfage a Betanii u Olivové hory:** Olivová hora je na východním okraji Jeruzaléma. Popisovaná cesta je „královskou cestou“ už ve Starém zákoně. Upomíná na krále Davida a také na proroka Zacharjáše, podle něhož má touto cestou, od Olivové hory, přijít nejen zaslíbený král, ale i samotný Hospodin a s ním Boží království (Za 14,3nn)

**Naleznete přivázané oslátko:** Není zde řečeno, jak Ježíš věděl, že ve vesnici před nimi najdou učedníci oslátko (zda to prorocky předpověděl, nebo byla výpůjčka předem dohodnuta). Ve čtenáři to však vzbuzuje pocit, že se věci naplňují tak, jak mají, podle předem daného záměru. Oslátko je však především „vypůjčeno“ ze starých proroctví: Mesiáš **si své oslátko přiváže k vinné révě, mládě své oslice k révoví** (Gn 49,11) a sijónská dcera se má radovat, protože **přichází k tobě tvůj král, spravedlivý a zachráněný, pokořený, jede na oslu, na oslátku, osličím mláděti** (Za 9,9).

**Oslátko přivedli k Ježíšovi a on se na ně posadil:** Osel nebyl zvířetem pro krále ani do boje, používal se k práci nebo mohl svézt unaveného poutníka. Zacharjášovo proroctví mluví o králi (mesiáši), který je ponížený a boje neschopný. Záchrana je paradoxně v tom, že mesiáš

nezvítězí silou, mocí a bojem, ale tím, že nechce a nebude bojovat.

**Mnozí rozprostřeli na cestu své pláště a jiní zelené ratolesti z polí:** Císař nebo vítězní vojevůdci přijížděli do Říma na koních v triumfálním průvodu, který jim provolával slávu. Podobné slavnostní průvody s obdobným průběhem si však pořádali i jiní vojevůdci a menší vládci. Dá se předpokládat, že takto se vší parádou vjížděl před svátky do Jeruzaléma Pontius Pilát, obklopený svými vojenskými jednotkami, i Herodes Antipas, vládce Galileje. Místní obyvatelstvo je muselo povinně vítat. Ježíšův příjezd na oslu s královskými poctami je čitelnou parodií těchto okázalých demonstrací moci a lidé se k tomuto „happeningu“ ochotně přidávají. Příběh je silný tím, že je to parodie, ale zároveň není: Tady přijíždí ten pravý král! A na rozdíl od mocných tohoto světa přináší pokoru a nenásilí.

**Ti, kdo šli před ním a za ním volali: „Hosana! Požehnaný, který přichází ve jménu Hospodinově.“** Volání zástupu je úryvek z žalmu (Ž 118,26), kterým vítali davidovského krále, když se ujímal vlády. Žalm vzdává díky za krále, který přichází „ve jménu Páně“, tj. představuje a ztělesňuje Boží záměry. Zástup vyjadřuje očekávání i radost z toho, že Ježíš je ten, kdo takto přichází. Uvítací „Hosana“ (původně prosba „Vysvoboď, zachraň!“, později přeneseně provolávání slávy Bohu) dosvědčuje — už je to tady!

„Požehnaný, který přichází ve jménu Páně…“ byla zároveň písnička, kterou už prvokřesťanské sbory vyjadřovaly svou důvěru a naději v Ježíšovu blízkost při večeři Páně. Marek tedy text dobře známý z liturgie zařadil do vyprávění, které otevírá pašijní týden. Křesťanům, kteří těmito slovy v bohoslužbě vítali vzkříšeného Pána, se v tomto evangelijním příběhu připomíná, že je to tentýž Ježíš, který vjel do Jeruzaléma jako mesiášský král a pak šel cestou kříže.

**Ježíš vjel do Jeruzaléma a vešel do chrámu:** U Mt a Lk následuje hned po vjezdu do Jeruzaléma příběh o vyčištění chrámu. U Mk Ježíš také vejde do chrámu — je to místo, kam má Mesiáš směřovat — ale jen se tu rozhlédne a všechno ostatní se odehraje až nazítří.

**Poněvadž již bylo pozdě večer, odešel s Dvanácti do Betanie:** Tato Betanie ležela na východním svahu Olivové hory, asi 3 km od Jeruzaléma. V době svátků, kdy byl Jeruzalém přeplněn poutníky, nebylo zřejmě ničím neobvyklým přenocovat v okolních vesnicích. V Ježíšově případě však jde i o „bezpečnostní pojistku“. Během dne se bude pohybovat v chrámu, všem na očích, jeho protivníci se ho proto nebudou moci zmocnit, aby nevyvolali rozruch. Na noc pak se svými učedníky odcházel mimo Jeruzalém.

**Spatřil z dálky fíkovník, který měl listí, a šel se podívat, zda na něm něco nalezne:** Vyprávění o prokletí fíkovníku a jeho uschnutí je po vjezdu do Jeruzaléma dalším prorockým znamením, stejně jako příběh o očištění chrámu (který je mezi dvě části vyprávění o fíkovníku vložen). V první části (v. 12-14) se fíkovník stává podobenstvím, které komentuje poměry

v Jeruzalémě, potažmo přímo v chrámu. Ježíš tu vystupuje jako Soudce, při jehož příchodu bude suchý strom vyťat. Kněží v chrámu a ve velekněžském paláci nenesou ovoce. Ti, kdo toto ovoce hledají, kdo hladovějí po Bohu a jeho odpuštění, hříšníci či pohané, nenajdou v chrámu v této době nic jiného než okrasné listí.

**„Mistře, pohleď, fíkovník, který jsi proklel, uschl.“ Ježíš jim řekl: „Mějte víru v Boha.“** — druhého dne se uschlý fíkovník (v. 20-26) stává demonstrací toho, co dokáže víra — třeba i pohnout nepohnutelným. S takovou vírou je možné očekávat vyslyšení modliteb. Marek sem do souvislosti s modlitbou připojuje výzvu k odpouštění druhým.

**Když vešel do chrámu, začal vyhánět prodavače a kupující v nádvoří:** Vyčištění chrámu je dalším prorockým činem. Prodavači nabízeli holuby a jiná obětní zvířata s patřičnou přirážkou poutníkům, aby nemuseli hnát zvířata k oběti z velké dálky. Chrámovou daň, kterou musel platit každý žid, bylo možné v Ježíšově době platit jen týrskou měnou, proto byli na místě směnárníci. Nedá se předpokládat, že by Ježíš „vyčistil“ celé chrámové nádvoří, které bylo obrovské (na jednotlivá nádvoří se vešlo několik tisíc lidí). Stejně jako při vjezdu do Jeruzaléma Ježíš zřetelně vyjádřil svůj královský nárok (ale způsobem natolik specifickým, že proti němu nebylo možné zasáhnout), tak i v chrámu zřejmě nezpřevracel všechny stoly, ale dal jasně (i skutkem) najevo, co si o těchto „komerčních aktivitách“ myslí. Velekněží a zákoníci začnou přemýšlet o tom, jak Ježíše zlikvidovat, ale ve dne se toho neodváží pro Ježíšovu popularitu a na noc Ježíš s učedníky město opouští.

**Když procházel chrámem, přišli k němu velekněží, zákoníci a starší a řekli mu: „Jakou mocí to činíš?“** Přicházejí-li velekněží, zákoníci a starší (tedy laičtí členové synedria), vypadá to téměř jako oficiální delegace. Jejich otázka je logická a dalo by se říci, že i oprávněná. Ježíš jedná suverénně, vystupuje s autoritou přinejmenším prorockou — ale zatím o sobě nic neprohlásil. Na jejich otázku Ježíš odpovídá protiotázkou o Janu Křtiteli, která však už je zčásti odpovědí. Kdyby velekněží uznali, že Jan byl prorok, vystavili by se tím automaticky otázce, proč mu neuvěřili a neuposlechli jeho výzvu k pokání. Veřejné mínění však Jana Křtitele jednoznačně považuje za proroka, od představitelů židovstva by tedy nebylo moudré to zpochybnit. Raději tedy řeknou, že nevědí. Když jim i Ježíš odmítne odpovědět, vlastně tu mezi řádky říká: Moje pověření a autorita jsou stejného původu jako u Jana Křtitele.

## Úskalí

Od vjezdu do Jeruzaléma přes vyčištění chrámu až po spor o Ježíšovu pravomoc je Ježíšovo vystupování sledem stupňujících se prorockých činů, které také dávají pochopit, proč je velekněžím a zákoníkům čím dál víc trnem v oku a proč se „smyčka“ kolem Ježíše začíná stahovat. Vyprávějte raději stručněji, aby tato dramatická linka byla ve vyprávění patrná.

Pro mladší děti je však v celé kapitole příliš mnoho motivů. Zcela postačí, když budete vyprávět jen o vjezdu do Jeruzaléma.

### Odkazy

Pokorný, Petr: *Evangelium podle Marka.* Praha: Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze ve spolupráci s Českou biblickou společností, 2016

Mrázek, Jiří: *Evangelium podle Matouše.* Praha: Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze ve spolupráci s Českou biblickou společností, 2011

Linden, Nico ter: *Povídá se... podle Marka a podle Matouše.* Benešov: Eman, 2009

Linden, Nico ter: *Král na oslu.* Benešov: Eman, 2011

Odkazy na starší přípravky a další pracovní materiály najdete pod textem úlohy, pod nadipsem **Kam dále**.

---

## Pro děti

### Předškoláci

*Můžete začít oslem (na obrázku, flanelografu, figurka, plastové zvířátko). Povídejte si s dětmi o tom, jaké je to zvíře, k čemu slouží. A jestli je to i zvíře pro krále... Ne, králové přece jezdí na koni. Ani do války se nedá jet na oslíkovi, to se jezdilo na koni nebo později třeba v tanku...*

Jeden prorok, jmenoval se Zacharjáš, ale už kdysi dávno říkal, že Bůh pošle krále, který přijede na oslu. Protože tento král nebude vést válku, nebude brát zajatce a dělat z nich otroky. Naopak, bude to král, který nebude bojovat a válčit, ale všem lidem pomůže, aby byli svobodní a mohli dobře žít.

Ježíš chodil po celé zemi, ale teď bylo před velikonočními svátky a on se blížil k Jeruzalému. To bylo hlavní město, kde byl židovský chrám a na svátky tam přicházela spousta lidí z celé země. Přijížděli tam ale vždycky i ti, kdo tam vládli, protože tu zemi měli svěřenou od císaře. Přijížděli na koních, v průvodu, s hudbou a se spoustou vojáků. Lidé se jich báli a neměli je rádi, ale museli stát kolem cest a mávat a vítat je.

Ježíš s učedníky už byl blízko jedné brány do města, když řekl dvěma svým učedníkům: „Jděte do vedlejší vesnice, tam najdete oslátko. Přiveďte mi ho.“

Učedníci našli oslátko, přesně jak jim to Ježíš řekl. Přivedli ho, dali na ně pláště a Ježíš se na ně posadil. A někteří lidé, co tam byli, si vzpomněli, co říkal prorok Zacharjáš. Že na oslíkovi přijede král poslaný od Boha. A tak se radovali, že Ježíš je ten opravdový král, který nebude bojovat, ale přichází lidi vysvobodit. Pokládali na cestu před Ježíše své pláště, aby dali najevo svou úctu, a mávali větvičkami, které hned někde utrhli.

Měli radost a volali: „Hosana!“ To znamená Sláva! „Přichází ten, koho posílá Bůh.“

Ježíš vjel na oslu do Jeruzaléma jako král. Ale všichni ho nevítali. V chrámu byli velekněží a zákoníci, kteří si mysleli, že oni sami nejlépe vědí, jaký Bůh je a co dělá. A Ježíš se jim vůbec nelíbil, mysleli si, že si vymýšlí. A taky se jim vůbec nelíbilo, když jim Ježíš říkal, co dělají špatně a že Pána Boha neposlouchají. A tak se rozhodli, že ho zabijí, jen co k tomu najdou vhodnou příležitost. Ve dne si na něj netroufli, protože všude bylo plno lidí. A na noc radši chodil Ježíš s učedníky pryč z města přespat do blízké vesnice.

Během vyprávění nebo po něm můžete přidávat, dolepovat nebo domalovávat postavy a rekvizity: Ježíše, bránu, zástup, ratolesti, pláště.

Nebo můžete příběh nejdřív vyprávět a pak s dětmi vyrobit oslíka z ruličky. A znovu si připomenout, proč prorok říkal, že Král poslaný od Boha přijede na oslíkovi, a ne na koni.

**Pomůcky:** Potřeby na kreslení nebo obrázky a lepidlo; materiál k tvoření: ruličky, provázky, šablona oslíka, lepidlo. Odkaz na návod na oslíka z ruličky od toaletního papíru najdete zde.

## Mladší školní děti

Úvodní motivace s oslem může být stejná jako u předškolních dětí.

Vyprávět příběh můžete také podle knížky *Král na oslu* Nico ter Lindena (s. 169-171 — tam si o příběhu povídají evangelisté Matouš a Lukáš, ti ale z Markova vyprávění vycházejí). V knize taky najdete spoustu obrázků oslů, které můžete použít.

K vyprávění o vjezdu do Jeruzaléma pro předškoláky nebo z Krále na oslu je možné přidat pokračování příběhu (nebo jen některou z jeho částí — vyčištění chrámu nebo rozmluvu s velekněžími).

Ježíš vjel do Jeruzaléma jako král poslaný od Boha. Mesiáš, Pomazaný — tak tomu králi proroci říkali. A věřili, že přijde rovnou do jeruzalémského chrámu. Také Ježíš hned zamířil do chrámu. Ale to, co tam viděl, mu velkou radost neudělalo. Protože byl Jeruzalém plný poutníků a už se tu skoro nedal najít nocleh, odešel Ježíš s učedníky na noc do blízké vesnice jménem Betanie.

Ráno se vrátili do města a šli do chrámu. V chrámu sloužili kněží a velekněží. Měli poslouchat Pána Boha a konat svou službu tak, aby všichni lidé, kteří sem přijdou, se mohli modlit, přinášet oběti, slyšet, že jim Pán Bůh odpouští. Aby odtud každý mohl odejít s ulehčením a s radostí.

Jenže chrám vypadal spíš jako nějaký velký obchodňák. Směnárníci tu vyměňovali peníze, protože do chrámové pokladnice se nesměly dávat ty římské. A taky se tu prodávala zvířata k oběti, aby je s sebou poutníci zdaleka nemuseli celou cestu hnát. Všude byl hluk, zmatek, obchodníci překřikovali jeden druhého. Vůbec to nevypadalo jako v kostele. Ježíš se rozzlobil. Dokonce několik stolků směnárníků a stánků prodavačů holubů převrátil.

A řekl: „V bibli se píše, že Bůh řekl: Můj dům bude domem modlitby pro všechny národy. Ale vy jste z něho udělali doupě lupičů!“

Velekněžím a zákoníkům se taková kritika samozřejmě vůbec nelíbila, a tak začali přemýšlet, jak by mohli Ježíše zlikvidovat. Netroufli si ale na něj ve dne, protože to by se lidé kolem vzbouřili a bránili by ho. A na noc Ježíš s učedníky odcházeli z města spát do Betanie, aby tam byli v bezpečí.

Když pak ráno šli z Betanie zpátky do města kolem jednoho fíkovníku, Ježíš měl hlad a chtěl si utrhnout nějaký fík. Ale na tom stromě nebyly žádné plody, jenom listy.

A Ježíš se rozzlobil a řekl: „Ten strom je stejně zbytečný jako velekněží a zákoníci v chrámu. Lidé tam chodí hladoví po Božím slovu a po Božím milosrdenství, a najdou tam jenom obřady, které ani sami kněží neberou vážně. Jenom listí na okrasu. Taková služba, která nenese ovoce, je k ničemu, a takový strom taky. Tak ať uschne!“

Druhý den ráno šli kolem stejného stromu — a on byl opravdu suchý! Učedníci se tomu divili. Jak to mohl Ježíš udělat? Nějakým kouzlem nebo zaříkávadlem?

A Ježíš řekl: „Žádné kouzlo. To je znamení, že když budete mít víru, můžou se dít i věci, které se vám zdají nemožné. A i když se budete modlit, věřte, že Pán Bůh může udělat to, za co se modlíte.“

„A když se modlíte,“ připomněl jim ještě, „tak vždycky odpouštějte těm, proti kterým něco máte. Aby Pán Bůh odpustil i vám.“)

A znovu přišli do chrámu. Když procházeli nádvořím, najednou se tam objevila skupina vážených mužů, velekněží, zákoníků a starších, a mířili rovnou k Ježíši. Měli své informátory, a tak dobře věděli, jak Ježíš vjel do Jeruzaléma, co říká, i jaký poprask způsobil na chrámovém nádvoří. Chová se jako nějaký prorok poslaný od Boha. Myslí si, že může kritizovat kohokoli, i vážené velekněze. Provokuje. A zdá se, že je čím dál drzejší. Kdo mu k tomu dal právo?

A tak se ho rovnou přísně zeptají: „Odkud je tvoje moc? Kdo ti ji dal?“

Všichni kolem ztichli a byli zvědaví, jak Ježíš odpoví.

On jim řekl: „Povím vám to, když vy mi povíte, odkud měl svou moc Jan Křtitel. Od lidí, nebo od Boha?“

Velekněží a zákoníci se zarazili: „Když řekneme, že Jan měl moc od Boha, že to byl prorok, zeptá se nás, proč jsme ho tedy neposlouchali. A když řekneme, že neměl moc od Boha, vzbouří se všichni ti lidé tady kolem, kteří ho mají za proroka.“

A tak se vyhnuli jasné odpovědi a řekli: „Nevíme.“

Ježíš na to: „Tak to vám ani já nepovím, odkud je moje moc.“

Jako by jim řekl: Protože se mnou je to stejné jako s Janem Křtitelem.

Takhle veřejně je Ježíš přivedl do úzkých a zostudil. A navíc vlastně řekl, že on sám je poslaný od Boha. Rozhodli se, že ho musí zabít, stůj co stůj. Jen co k tomu najdou příležitost.

**Nakreslete s dětmi komiks:** Vjezd do Jeruzaléma — vyčištění chrámu — (fíkovník) — rozhovor s velekněžími. Ke každému obrázku můžete přikreslit obličeje velekněží a zákoníků, kteří se čím dál víc mračí a zuří.

**Pomůcky:** Papíry, pastelky nebo fixy.

## Starší školní děti

Můžete začít od starozákonních proroctví, která zaslibují příchod Mesiáše. Přečtěte si texty Gn 49,10-11 a Za 9,9-10. Proč proroci k Mesiáši přiřazují osla? V čem se bude mesiášský král lišit od ostatních králů?

Vyprávějte příběh o vjezdu do Jeruzaléma s důrazem na to, že lidé kolem si uvědomí, že v Ježíši se toto proroctví naplňuje. Pro ty, kdo museli sledovat přehlídky moci římských místodržících v okupované zemi, je to nadějné a osvobodivé zjištění.

Ježíš činí v Jeruzalémě prorocká znamení a činy. Vzpomenou si děti na jiné proroky, kteří se chovali odvážně a provokativně a dokázali se postavit i mocným, kteří Pána Boha neposlouchali?

## Přesah

Najděte obrázky vojenských přehlídek a jiných demonstrací síly a moci a vedle toho obrázky happeningů (pouliční divadlo, festival, klauni). Jakou atmosféru mají? Kde se asi lidé cítí lépe.

Co víc připomíná Ježíšův vjezd do Jeruzaléma? Můžete od těchto obrázků také vyjít k vyprávění příběhu.

---

# Liturgie

## Biblický text k zapamatování

*Požehnaný, který přichází ve jménu Páně. Hosana na výsostech!* (Mk 11,10)

## Rituál

Recitace upraveného textu z 1 K 15,1 nn: „Evangelium, které jsme přijali, je základem, na němž stojíme. Skrze ně docházíme spásy — vždyť jsme přece neuvěřili nadarmo.“

Zpěv písně *Hosana* (SV 74).

Podle Ž 118

Učitel: „Kámen, jejž zavrhli stavitelé,“

Děti: „stal se kamenem úhelným.“

Učitel: „Stalo se tak skrze Hospodina,“

Děti: „tento div se udál před našimi zraky.“

Všichni: „Požehnaný, který přichází ve jménu Páně!“

## Okénko do bohoslužeb

Víte, co je to provokace? Myslíte, že se dá provokovat i v kostele? Je provokace vždycky špatná, nebo může být i správná a užitečná? (A dalo by se nějak správně a užitečně provokovat v kostele?) Děti si dnes budou povídat o takové provokaci — a ne jedné. A dělal je dokonce sám Ježíš!

## Modlitba

Ty jsi hoden žehnání a chvály, tvoji moc a sílu slavíme.

Před tebou se, Pane Kriste, králů Králi, dobrovolně skláníme.

Kam dále
Macek, Ondřej: Vjezd do Jeruzaléma a vyčištění chrámu. (katechetická příprava z…
Prejda, Pavel: Vjezd do Jeruzaléma a prorocký nářek nad chrámem. (katechetická …

Návod na oslíka z ruličky od toaletního papíru k činnosti pro předškoláky (něme...

Odkaz na píseň

Hosana, hosana, hosana Bohu na nebi

Otevřete brány hradeb kamenných

Vítej, Jezu Kriste, z nebes vysokosti

Má duše Boha velebí (EZ627)

Zvedněte, brány, svrchků svých

Neskládejte v mocných naději (EZ632)

Cílová skupina

Předškolní

Mladší školní

Starší školní

Katechetické cykly

Dál přece nejdeme sami III (S Markem + S Matoušem a Lukášem)

Biblický odkaz (kat)

Marek 11,1–11